СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 299. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 24 грудня 1931. VOL. XXXIX. No. 299. Jersey City, N. J., Thursday, December 24, 1931. THREE CENTS.

СЕНАТ ЗАТВЕРДИВ МОРАТОРІЮ

ВАШИНГТОН. — Сенат затвердив 69 голосами проти 12 Гуверову мораторію. Сенатор Джансон виголосив перед голосуванням довгу бесіду, в якій остро атакував президента за уділення мораторії.

Сенат затвердив мораторію з застереженнями палати послів щодо зменшення чи знесення довгів. Дехто з сенаторів хотів, щоби конґрес заявився навіть і проти „відложення" сплати воєнних довгів, але цього слова не вжито в ухваленій сенатом резолюції.

ДОС ГОЛОВОЮ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер проголосив, що ґенерал Чарлз Дос, американський амбасадор до Великої Британії, буде головою американської делеґації, котра виберється до Женеви на конференцію в справі світового роззброєння, яка зачнеться 2 лютого 1932 року.

Секретар стейту Стимсон не возьме участи в нарадах конференції. Доса заіменовано головою головно зприводу його заслуг при виготовленню репараційного пляну Доса в 1924 р. Президент заіменує також одну визначну жінку одним з членів цеї делеґації.

МИССИС ПИНШО КАНДИДУЄ ДО КОНҐРЕСУ.

ҐАРІСБУРҐ. — Миссис Корнелія Брайс Пиншо, жінка ґовернора стейту Пенсилвенія, заповіла, що буде старатися про републиканську номінацію на посолку до палати послів з 15 пенсилвенійського дистрикту.

Миссис Пиншо кандидуватиме проти дотеперішнього посла Мек Федена, відомого з недавних виступів проти президента Гувера. Миссис Пиншо, як і Мек Феден, є републиканкою і є проти Гувера. Та Миссис Пиншо не погоджується з такою тактикою, щоби казати, що Гувер „запродав край", як це зробив Мек Феден.

ПРОГИБІЦІЙНІ АҐЕНТИ ПРИ РОБОТІ.

НЮ ЙОРК. — Андру Мек Кембел, прогибіційний адміністратор Ню Йорку, хоче нагнати страху тим, що схочуть святкувати Різдво й Новий Рік з алькоголем. Тому вислав 60 федеральних аґентів, поділених на 6 партій, щоби розглянулися в ріжних льокалях між 39 і 58 вулицями, чи там не мають „святочного" алькоголю.

Наслідком цього наїзду арештовано 104 осіб, самих власників льокалів і службу.

ЕПИСКОП НЕ ВИРАХУВАВСЯ З $62,300.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет, який провірює видатки на виборчі кампанії, стверджує, що епископ Джеймс Кенон мол. поступив проти закона, коли не вирахувався з $62,300, які зібрав на виборчу кампанію проти Смита, а які вложив до ріжних банків на ріжні конта, між іншими і на своє.

ЦЕНЗУС ПРО ЧУЖИНЕЦЬКИХ УРОЖЕНЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Цензусове бюро подає, що в дні 30 квітня 1930 р. було в Злучених Державах 14,204,149 осіб, котрі родилися в чужинецьких краях. З того в нюйорськім стейті мешкає 2,262,278 таких осіб.

Натуралізованих горожан було в 1930 р. 7,921,645, а чужинців 4,514,151. Перші горожанські папери вибрали 1,267,026 мешканців.

ПОДАРУВАВ ТВОРИ ШТУКИ ВАРТОСТИ $10,000,000.

НЮ ЙОРК. — „Метрополітен Мюзеюм оф Арт" перебрав славну колекцію полковника Майкеля Фрідзема, бувшого президента „Алтмен Компані".

Померлий полковник записав музееви 135 образів і 200 інших творів штуки. Все те оцінено на суму $10,000,000. В колекції є образи славних малярів, як Рубенс, Тиціян і Ботічельло.

КАЖЕ, ЩО РУЗВЕЛТ БУДЕ ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Мек Келер, демократ з Тенесі, заявив, що край потребує таких людей як Мек Аду, але разом з тим підчеркнув, що він є за Френклина Рузвелта як наступника президента, і є певний, що він ним буде.

ЗАСТРІЛИВ СВОГО ПРИЯТЕЛЯ ЧЕРЕЗ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ.

ШЕЛТОН (Конетикот). — Нормен Смитсон, літ 23, стрілив підчас театральної вистави до Френсиза Росела, літ 30, у тім переконанню, що в патроні нема кулі.

Та виявилося, що револьвер був наладований патроном з кулею. Поцілений кулею Росел згинув на місці. Він був найліпшим приятелем Смитсона.

ОДИН СВЯЩЕНИК НА 50,000 НАСЕЛЕННЯ.

МЕКСИКО СІТИ. — Палата послів ухвалила закон, який признає в місті Мексико одного священика на 50,000 населення. В такий самий спосіб обмежено число церков. Мексико Сіти має тепер 200 церков, а як проект закона стане правосильним, то це місто матиме тільки 24 церков.

UKRAINIANS HERE PROTEST.

Ask League's Aid Against Alleged Polish Terrorism.

A resolution demanding that "the League of Nations take official cognizance of the continuance of Polish terrorism in Western Ukraine and compel the Polish Government to desist from said outrages, and that the League protect the Ukrainians according to the minorities treaty," was adopted yesterday at a mass meeting of several hundred Ukrainians at Ukrainian National Hall, 217 East Sixth Street.

The resolution also protested against the death sentence imposed last month by the Polish criminal court in Lemberg (Lwow) on Yury Dachyshyn, and against the long prison terms imposed on eleven other Ukrainian nationals for alleged treason to the Polish State. The convictions, the resolution charged, were obtained before a jury, composed entirely of Poles, at a trial that was "unfair, biased, inequitable and predetermined, amounting to no more than a farce and a fraud on justice."

(The New York Times, Monday, December 21, 1931).

VANISHING TRICK.

Our special correspondent, once more a critic in the East Galician theatre, reports remarkable sleight of hand by Polish conjurers. One of Poland's problems is four million Ukrainians: discontented, full of just grievances about their government, protected by treaty and looking to the League of Nations. Of the two methods for handling such intractable material one, justice, the Poles have not yet tried; with the other, repression, they have beaten, without breaking, the Ukrainians. Such failure leaves its victims still crying to the conscience, ineffective but uneasy, of a world pledged to protect them; petitions, committees, councils still go on, pointing a finger at the malignant growth in the body of the Polish State. But now the Poles have found a better way. A census is being taken in Poland. Our special correspondent explains the simple plan. Polish subjects are not allowed to state their nationality: they are not asked their language, but they are not necessarily supplied with forms on which the Ukrainian language can be used; Polish landowners fill in details for their Ukrainian labourers; there is a special form for children between one and thirteen years, which is in Polish only. The conjurer fires his pistol at the glass case to which the audience has seen the child consigned, and lo, the child is gone. In Poland there are to-day four million Ukrainians, to-morrow comes a census, and behold, there are no Ukrainians, no minority, no problem, nothing but Poles and Peace. Or is too simple, and the rest of us not fools, as the Poles think?

(The Manchester Guardian Weekly, December 11, 1931).

РОЗБИВАННЯ МІТІНҐІВ НЕ ПОПЛАЧУЄТЬСЯ.

Розбивання мітінґів не поплачується комуністам. Ще один раз переконалися вони про це в Гемилтоні 16 листопада, коли перед поліційним суддею Борбіджом відбулася розправа проти десятьох місцевих комуністів, між якими була й одна жінка. Вони були обвинувачені, що співом „Інтернаціоналу", криком та бугуканням старалися розбити мітінґ у хорватській галі дня 23-го жовтня. На тім мітінґу промовляв п. І. М. Ковталюк про відносини в Совітськім Союзі. Чотирох обвинувачених засудив поліційний суддя на 50 долярів кари кождого, або один місяць тюрми, а також припоручив їх департаментови іміґрації для депортації. Шістьох інших, між якими є й згадана жінка, мають заплатити по 20 долярів, або відсидіти по 15 днів за кратами.

Припоручені до депортації називаються: Єдвін Кошуль, Олекса Олещук, Іваврик Мазур і Марко Гарпенюк. Засуджені на меншу кару були: Лойд Кошуль, Косма Дзіндзінський, Анна Крабовська, Сем Гринович, Мих. Екальський і Ник. Грицик.

І В НОВІЙ ШОТЛЯНДІЇ ЇХ ГОНЯТЬ.

Звиш 200 членів Ліґи Громадянської Оборони в Сідні, Н. С., шукали 16 листопада „червоних", яким дали ультимат, щоби до того дня вибралися з міста. Пошукування були даремні. Комуністи завчасу зникли. Ліґа Оборони не сподобала собі комуністичних пропаґандистичних летючок.

ЧЕРЦІ ПОБИЛИСЯ.

По забаві при вині й патефоні побилися в Констанці (Румунія) три черці так сильно, що одного з них треба було відставити до лічниці. Поліція арештувала двох черців і по списанню протоколу звільнила їх.

СЛАВНИЙ ВОЗДУХОПЛАВ ПРОДАЮТЬ ЯК ВІДПАДОК.

Воздухоплав Р-100, який у літі 1930 р. відбув подорож з Англії до Канади і назад, буде проданий як безужиточний відпадок. Оповістило це в Лондоні 16 листопада міністерство воздухоплавства.

Збудування воздухоплава коштувало звиш 2 міліони долярів. Коли воздухоплав Р-101 розбився над Францією 5 жовтня 1930, в Англії пішла сильна аґітація проти уживання воздухоплавів і наслідком того було закинення воздухоплава Р-100.

МЕРТВЕ „СЛОВО".

Митрополит Денис, зміцнюючи русифікацію на Волині, зліквідував український двотижневик „Духовний Сіяч" і почав видавати двоязичний тижневик „Слово" російською мовою та якимсь українським воляпіком). Це чуже українським масам мертве „Слово" силоміць накидається всім парохіянам аж у трох примірниках (очевидно за гроші). Хоч у грубці розпалюй, а плати. І священики мусять платити. Та хай би було й так, колиб на цю погань не йшли так тяжко в сьогодняшню пору запрацьовані селянські гроші. Тисячі цих грошей викидається в болото. Адже ж ніхто цього мертвого „Слова" не хоче читати. Деякі кіоски виписали його та швидко махнули рукою — ніхто не купує. Здається, вже самий цей факт, що цього дивовижного „Слова" не тільки ніхто не купує, але не хоче й дурно читати (за вийнятком деяких русотяпів-батюшок), — повинен би переконати митр. Дениса, що русифікації прийшла „кришка", що до Українців можна промовляти лиш українським словом. Та деж там! Впертий русскій челавек: „Ти відмовляєшся? не хочеш до рук взяти? А я тобі на зло посилатиму! На, подивися; є русское слово!" Дивні ці рускі люди, а ще дивніші — духовні.

ЗМІНА АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ПОДІЛУ ПОЛЬЩІ.

До президії ради міністрів вплинув уже проєкт, виготовлений кодифікаційною комісією, про новий адміністративний поділ Польщі. Найважнішою його постановою є зменшення скількости воєвідств з 17 на 12. Між іншими мають бути скасовані два східно-галицькі воєвідства (тернопільське і станиславівське), які будуть получені з львівським воєвідством. Кромі цього має бути зменшене число повітів.

РОЗВЯЗАННЯ Т-ВА „ЛУГ"

РОЗБИШАКИ ЗАБРАЛИ ВВЕСЬ ДОРОБОК ІМІҐРАНТА.

Михайло Нагорник приготовився віджджати додому в Галичині, бо не мав тепер що робити в Канаді. У вечер передтим, як мав всісти на корабель у Монтреалі, ввійшли до його мешкання три розбишаки з револьверами і грозячи, що убють його, розбили валізку, в якій він мав в хустинці ввесь його доробок, $1,048 в американських банкнотах. Нагорник якраз того дня виміняв гроші на американські і розбишаки мусіли це підглянути.

СПАДОК ЦІН.

Небувалі речі творяться на Волині. Ціни на сільсько-господарські продукти переживають страшні хитання. Бували дні, коли ціни на свині живої ваги спадали до 50—75 сот. за кільо. Корову, буває, можна купити за 60—80 золотих. Але найцікавіше, що продають коня за 4—6 золотих. Це не анекдот. Очевидно, продають по такій ціні старі штуки, „на шкіру". Але раніше цього не було. Такими кіньми ще працювали. Щоби позбутися їх — до цього змушує селян брак гроша й паші.

ВТОНУЛИ 120 ОСІБ.

Підчас бурі на Чорнім морі втонув еспанський корабель з вантажем збіжа. З кораблем утонуло 120 осіб.

ЯПОНІЯ ПОШИРЮЄ СВОЮ ОКУПАЦІЮ МАНДЖУРІЇ

КИТАЙЦІ МАЮТЬ ЗВІЛЬНИТИ ДО РІЗДВА ЧІНЧОВ. МАНДЖУРІЯ СТАНЕ ЯПОНСЬКОЮ.

ТОКІО (Японія). — Японське воєнне міністерство й штаб командуючого японськими військами в Манджурії повідомляють, що японська армія почала рішучу боротьбу з китайськими бандами на терені Манджурії, що тепер знаходиться в руках Японців. Крім того японська армія одночасно розпочала наступ далі в глибину території Манджурії на південь, північ і захід. Кілька більших міст та містечок японське військо уже заняло. На півночі від Мукдена Японці обсадили дуже важне місто Факумен з населенням 50,000 душ.

Японці ультимативно заявляють, що коли Китайці до Різдва не звільнять Чінчова і не відійдуть з Манджурії за китайський мур, то армія почне свою рішучу акцію для захоплення Чінчова. Китайський тимчасовий манджурський уряд, що перебував у Чінчові, вже виїхав у напрямку до Пекіна. Китайська армія в Чінчові готується до евакуації міста. Туди вже післано потяги для перевозу війська.

Широко закроєна акція японського воєнного командування на чолі з начальником головного штабу, князем Каніном, що є визначнішим японським військовим і близьким кревним імператора, показує, що Японія рішила твердо захопити всю Манджурію в свої руки. Командуючий японським військом у Манджурії, ґенерал Гонджо, думає, що Китайці не здібні робити великого спротиву, але колиб до чого прийшло, то Японці готові розбити сильнішу китайську армію.

КИТАЙ БЕЗ УРЯДУ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Бувший президент китайської републики, ґенералісімус Кай-Шек, вилетів літаком з Нанкіна до свого рідного міста на півдні Китаю. Він свого впливу не стратив серед більшости екзекутиви Куомінтаґа, але рішив полишити дорогу Кантонцям.

Китайський уряд з усіми міністрами і їх заступниками подався до димісії. Тепер Китай не має ніякого уряду й Кантонцям, що боролися з центральним урядом, доводиться розвязувати дуже важку проблєму. Отся політична міжособна боротьба між Кантонцями та Нанкінцями дуже підриває сили Китаю в боротьбі проти Японії.

ЗАВАЛИВСЯ ДАХ У ВАТИКАНСЬКІЙ БІБЛІОТЕЦІ.

ВАТИКАН СІТИ (Папська Держава). — В одній частині ватиканської бібліотеки завалився дах. Падаючи, дах завалив також другий поверх, на якого стелі були надзвичайно цінні малюнки, зроблені відомим майстром Цукарі. Під руїни попали надзвичайно цінні збірки книжок та документів, яким годі визначити ціну.

В руїнах загинули 4 особи, що в той час знаходилися в бібліотеці. Ця частина бібліотеки збудована ще в 1588 році. В ній переховувалися від 10 до 15 тисяч книжок надзвичайної вартости та дуже важні історичні документи. Є надія дещо вратувати з руїн.

УГОРЩИНА ОГОЛОСИЛА МОРАТОРІЮ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Уряд оголосив мораторію на всі свої довготермінові міжнародні борги. На певний час Угорщина припиняє сплату своїх боргів, а потім деякі з них буде виплачувати не чужинецькою, але власною валютою, „пенґо".

Короткотермінові позички Угорщина думає почати сплачувати не скорше як по 6 місяцях.

ЖИДІВ БЮТЬ І ЖИДІВ КАРАЮТЬ.

ВАРШАВА (Польща). — Хоч бойкот жидівських крамниць, який проголосили три тижні тому польські націоналісти, цілком не вдався, всеж він заподіяв багато страт жидівським торговцям. Деякі відомі жидівські торговлі приступають до ліквідації своїх підприємств. В більшости міст бойкот проходить без особливих ексцесів.

Лише в Станиславові, Познаню й Вильні відбулися поважніші сутички між польськими націоналістами та Жидами. Поліція перевела арешти й арештувала понайбільше Жидів, що боронилися проти нападу націоналістів. Кількох Жидів поставлено під суд за „напади на християн". У Вильні 17-літнього Жида, Творкіна, засуджено на півтора року вязниці за здогадний напад на християнку.

ПЛЯН ЙОНГА НЕ БУДЕ ВИКОНАНИЙ.

БАЗЕЛЬ (Швайцарія). — Фаховці-дорадники з Інтернаціонального Банку в справі репараційних розрахунків підписали протокол, який буде поданий на міжнародню конференцію по репараціям, котру скликають у січні. В цьому протоколі фінансові еспeрти доказують, що Німеччина не має фінансової спроможности виконати ввесь плян Йонга, а тому він у певних частинах має бути змінений.

„SVOBODA" / (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States & Poss.:		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

САМОДУРСТВО ПОЛЬЩІ

В передовиці „Ди Менчестер Ґардіен Віклі" яку сьогодні передруковуемо на першій стороні нашого орґану, читаємо зприводу польського перепису населення ось що:

„В Польщі маємо ще сьогодня 4,000,000 Українців, а завтра переведуть там перепис населення і побачимо, що нема в ній ні Українців, ні національних меншин, ні ніяких проблемів до розвязання, а є тільки Поляки і Тишина".

Все те виглядало би дуже просто, пише „Менчестер Ґардіен", якби тільки світ був таким дурним, як його собі Польща уявляє.

Знову в дописі зі Львова описує анґлійський кореспондент заходи польського уряду та польських орґанізацій в справі пофальшування цензусу. Зосібна описує цей кореспондент польські махінації в Галичині, де не допущено до перепису ні одного Українця, хоч зголосилися сотки українських студентів, котрі заявили згоду працювати при цензусі без усякої винагороди.

Анґлійський часопис приготовляє світ до вислідів нового польського фальсифікату, себто до нового польського перепису населення. Ото Польща, не можучи дати собі ради з національними меншинами та з українською більшістю на українських прадідних землях, хоче усунути питання охорони національних меншин з міжнародної арени в цей спосіб, що при помочі своєї статистики і свого цензусу думає виказати, що в Польщі є тільки Поляки. Продовжує отже вона тусаму систему, якої держалися ті держави, які переплатили вже таку політику своїм розвалом. Заходить тільки та ріжниця, що давні держави мали ще сякий такий стид, все таки звертали увагу на світову опінію і проводили свою асиміляційну політику поволи, не то десятками, а сотками літ, а Польща хоче діпняти свого вже за кілька літ своєї окупації. Вона така засліплена й короткозора, що вірить, що отся сфальшована статистика їй дійсно стане в пригоді, не припускаючи, що цим вона дасть всім непольським народам у Польщі нову нагоду виступити з новим протестом проти нового польського безправства.

Засуди смерти, себто фізичне винищування одиниць з Українців, як і цензусові засуди на смерть міліонів Українців можуть хіба заспокоїти хвилево страх Поляків перед розвязкою української справи, але нас, Українців, такі події тільки зближують до нашої державної мети.

ШЛЯХИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЕННЯ

(Відчит О. І. Бочковського на 1-Листопадовому Святі в Подебрадах).

(Короткий зміст).

Особливе значіння роковин визвольного зриву для Українців. — Головна причина невдачі. — Зовнішня і внутрішня вартість державности. — Підготовка Чехів. — Потреба розробити українську проблематику. — Внутрішня суцільність нації понад територіяльне судівництво. — Маловартність цифрової величини народу і території. — Пропаґанда. — Леґенда українофільства Німців. — Ґітлеризм. — Шкоди з методи терору, як засобу визвольної боротьби. — Спекуляція на війну — політична наївність. — Імператив приготованности.

—o—

Порівнюючи значіння таких роковин в ріжних народів, головно у Французів та Американців, треба звернути увагу на специфічний характер цих роковин в новітній історії українського народу. Мало тільки згадувати та сумувати, — мовляв, було і минулося. Треба на аналізі тогочасного положення та на прикладі визвольних змагань інших народів зясувати національну проблематику та тактику (шляхи) власної боротьби на будуче. Зовнішні обставини неприятливі для українського народу. Але не тільки вони спричинили остаточну невдачу українського зриву, Масарик слушно доказує, що народи тратили волю здебільшого з власної вини.

Кожда нація стихійно змагає до свого ідеалу, Але не всі шляхи до нього однаково доцільні. Недержавні народи занадто перецінюють зовнішні атрибути самостійности, політичний її ефект, формальний суверенітет, а менше дбають про внутрішнє її закріплення. Напр. Альбанія є формально самостійною державою; фактичнож була австрійською, а тепер є італійською кольонією, бо албанський нарід не має покищо фундаментів під свою внутрішню, отже фактичну самостійність. Зате Каталонці формально починають саме бути автономною провінцією Еспанії, фактичнож Каталонія є вже майже самостійною державою тому, що впродовж останніх 20 років каталонський національний рух, використовуючи муніципальні методи громадської праці, поклав непохитні фундаменти під свою фактичну державність. Цим шляхом ішли також Чехи, від Гавлічка до Масарика — звідки великий успіх самостійних змагань. Цим пояснюється солідність чсл. молодої держави. Взагалі чеський національно-визвольний рух, як з боку його ідеольоґічної проблематики, так і практичної тактики та технічної методики, можна вважати майже клясичним та зразковим. Особливож Українцям варто докладно познайомитися з історією чеського національного руху. Чехи це либонь один з небогатьох народів, які не були заскочені непідготованими світовою війною та які не мусіли так імпровізувати свою визвольну тактику ад гок навздогін бурхливим подіям. На початку 1915 р. Масарик мав не тільки ідеольоґічну програму цієї боротьби — соціольоґічно фундаментально обґрунтовану, але й докладно продуману її тактику. Тому чехословацький політичний провід увесь час самостійно орієнтувався в міжнародній, дуже складній ситуації, напростець ідучи до своїх цілей.

Цев було можливе тому, що їхній лідер, проф. Масарик, вже від 1894 р. — отже на 20 років до війни, соціольоґічно почав обґрунтовувати національну проблематику власного народу, трактуючи чеське питання у світовім масштабі.

Українська справа по суті є світовою проблемою; вона була одним із провідних мотивів великої війни, як це ствердили Р. Челен та Сетон Вотсон, а саме тепер набуває міжконтинентального характеру. Річ у тім, що Росія совітська, а почасти також еміґраційна (евразійство), виразно орієнтується в напрямі Азії. У свою чергу в Азії жевріють вже панконтинентальні мрії (Паназія). Европа саме шукає поратунку в Паневропі. На цім тлі проблема українська, передовсім геополітично та економічно, стає світовою з безсумнівними европейськими тенденціями взагалі, а зокрема культурними. Розробити українську національну проблематику на цім тлі та під цим кутом зору є одним із начальних завдань української сучасности. Про цю актуалізацію української проблеми свідчить також зацікавлення нею в сучасній Европі, зокрема в Анґлії та навіть у Франції, чого доказом може бути недавня книга Евена „Самостійність України та Франція", з дуже цікавими додатками до неї, з яких видно, що те зацікавлення датується серед Французів не від сьогодні. Звичайно, це тільки початки цього нового підходу до українського питання. Обєктивні обставини складаються сприятливіше для загального зрозуміння інтернаціонального характеру українського питання. Є історичним анахронізмом дивитися на нього під кутом Москви чи Польщі. Українське питання природним розвитком річей стало самостійною східньо-европейською справою. Більше того: має перспективи стати центральною проблемою Сходу Европи, що залежатиме, зрештою, від внутрішньої консолідації та остаточного сформування української нації.

З інших точок національної проблематики окреме місце займає питання **соборности.** Гаслом всіх національно-визвольних рухів було — **„воля та обєднання".** Проте, політично, це питання є більш складне. Соборність не слід розуміти, так би мовити, механічно, себто тільки у **територіяльнім** значінню, але **орґанічно,** тобто — з погляду **суцільности** нації, **незалежно від політичних кордонів.** Бувають обставини, коли навіть великі нації не можуть здійснити своєї територіяльної соборности. Яскравим прикладом під цим оглядом можуть бути Німці взагалі, а зокрема нова невдача австро-німецького обєднання. Проте національно Німці програмово здійснюють соборницькі свої змагання. Ніякі кордони та ніякі режими не можуть знищити живого відчування своєї національної соборности, якщо державно поділений нарід його має. Яскравим цього прикладом можуть бути самі **Поляки** в XIX. ст. Територіяльна соборність це здебільшого фінальний момент визвольного руху; фіґурально кажучи, **дах,** а не **фундамент** національної будівлі (приклад Італія). Тактично це добре розуміли напр. **Каталонці;** у першу чергу свою державу вони будують у межах старобулого каталонського князівства і щойно потім висувають домагання прилучити до нього ті етноґрафчні частини каталонської території, що належать до сусідніх провінцій (Валенсії, Араґонії, на Балеарських островах).

Що торкається питань національно-визвольної **тактики,** то велике значіння має витворення та закріплення **внутрішньої самостійности** для кожного недержавного народу як передумовини його незалежности. Цитуючи Масарика, докладчик перестерігає перед переоцінюванням **квантативного** моменту у визвольній боротьбі, себто виключні надії на циферну величину народу та на величину етноґрафічної території зі шкодою **інтензифікації** орґанізаційної праці серед широкого загалу. Під цим оглядом Українці мають ще багато надолужити. Порівнюючи наприклад культурне та господарське положення Галичини й Волині, особливо пресу, книжну продукцію і поширення товариств з анальоґічним етапом серед **Флямандців** та зовсім мініятурною **Ісляндського** народу, треба ствердити, що глибша інтензифікація цієї орґанізаційної праці серед Українців неминуча та необхідна. При кожнім режімі можна проводити чималу культурно-національну та господарську роботу. Доказують це твердження приклади з **латиської** та **фінляндської** практики за часів найгіршого царського утиску. Дуже впливовим чинником у визвольній боротьбі може бути **пропаґанда,** звичайно, добре продумана та доцільна, а не базована на якихсь політичних примхах та випадкових, комбінзаціях. Прикладом невдалої та шкідливої для української справи пропаґанди можна вважати недавній виступ софійського часопису **„На Сторожі"** з приводу Ґітлера у звязку з українським питанням. Апотеза цього німецького політика, дилетантське звязування з ним майбутнього вирішення української справи, по суті зовсім безпідставне, політично нічим не виправдане і назагал неграмотне, викликало в Европі для української справи мало сприятливий відгомін. Европа, що хоче заспокоєння та шукає шляхів до сконсолідування, не буде, природно, симпатизувати та підтримувати Українців, орієнтованих на німецький ґітлеризм. До речі, треба покінчити вже з леґендою про німецьке українофільство. Німеччина стара та нова щодо Сходу Европи була і є **русофільська** не тільки **політично,** але й **культурно** (культ Достоєвського, Толстого, російського модерного театру і т. д.).

Істнують ще два питання цікаві з погляду національно-визвольної акції кожного народу, а саме питання **терору** та **війни,** як засобів заспокоєння самостійницьких аспірацій. Всупереч дуже поширеним поглядам, терор як метода визвольної боротьби є **мало доцільний.** Систематичний терор більше небезпечний для поневоленого народу, ніж для противника, бо вносить дезорґанізаційні та руїнницькі елементи в національне життя. Небезпечний терор ще й тому, що за ним наче тінь слідком суне скрізь **провокація.** Врешті і найбільш небезпечний терор тому, що згодом він починає бути майже якимсь маняцтвом та самоціллю, як наприклад у Македонців, або Ірляндців, що сьогодні вже по інерції руйнують **власну** ірляндську державу, як учора нищили **ворожу** анґлійську. В кожнім разі, навіть як спорадичне явище підчас революції, терор досягає своєї мети тільки у народів з **високою культурою,** поширеною національною свідомістю, як напр. у Фінів на початку цього століття, коли в 1904 р. в Гельсінґфорсі був убитий ґенерал-ґубернатор Бобріков, а цим актом царський уряд примушений був по звязку з невдачами на Далекім Сході та загальнореволюційним настроєм по **цілій** Росії — до капітуляції перед фінляндським **автономізмом.**

Політичною наївністю є також **спекуляція** на нову **війну,** як засобу до вирішення української справи. Війна це стихія і тому політичні її висліди мають **випадковий** характер. Доказом цього можуть бути віденський конґрес та недавній верзайський мир. Війна — це Монте-Карльо, рулета: іноді там можна, правда, виграти міліони і більше; проте ніякий фінансіст не їздить до Монте-Карльо, щоби придбати там капітали для своїх інтересів. Війни були, є та певно не завтра щезнуть зі світу. Але звідки певність, що нова світова війна вирішить краще українську справу, як минула?! Чи є яка запорука, що після неї не буде ще знову якийсь новий Андрусів або Рига? Мілітарний момент є важним у кожній визвольній боротьбі. Доказом цього можуть бути національні леґіони (польські, чеські, українські, жидівські і т. д.) у минулій війні, або орґанізація військових частин каталонським лідером, полк. Маціею, напередодні еспанської революції, на які спираючись він легко може розмовляти з Мадридом, відстоюючи інтереси каталонської держави.

На будуче український нарід не сміє бути вже несподівано заскоченим евентуальними історичними подіями.

(„Діло").

Михайло Зощенко.

ЯК ОНИСЯ ЛІТАКОМ ЛІТАЛА

—o—

Мої дорогенькі, оповім вам тепер історію, лише не вільно сміятися з мене. Тієї історії я, далебі, не придумав. Такої фантазії я навіть ніколи не мав. А історію цю розповів мені земляк, військовий летун. Прокопченко, Семен Атанасевич.

А історія ця торкається бабусі Онисі.

Йшла, знаєте, бабуся Онися з монастиря.

З Почаївської Лаври. З прощі йшла. Пішки, самособою, йшла. А додому, до села Сторожки з монастиря з трицять хіба верств з гаком. Гак — три верстви.

Зробила бабуся Онися в поспіху пятнацять верств, а на шіснацятій верстві простяглася.

Відомо: покланялася бабуся святим у монастирі, чесно. Мало того, що святим, а навіть усім благословенним і чудотворцям, а навіть кожному ледви-ледви відомому мученикові зокрема. Навіть св. Мароеві. Аж сміх збирає. Та без нічиєї обиди.

Та й розуміється, поклони ті геть зломили бабусю. І так її, бідненьку, зломили, що при шіснацятій верстві кроком ступити не могла, хоч убий. То розтрясся просто цілий кістяк бабусин, що ну! Надмірно покланялася.

Вивернулася бабуся на шіснацятій верстві біля села Тичкино, роззявила рота, щоби ловити повітря, тай лежить біля самого рова, млости бють на неї.

— Ось тобі — думає — доля. Загналася я — гадає собі — з тими поклонами.

І лежить, чуєте, бабуся біля рова. Лівобіч село Тичкино. Правобіч овес. Колиж знову просто — ліс, ліс і болото.

І дуже ніяково зробилося бабусі, що вивернулася коло болота, в чужих сторонах, біля села Тичкино.

— Ах, — думає бабуся — коли тут мені прийдеться вмерти, то, самособою, мені це порахують. Таж Бог бачить усе. Одначе дуже тяжко мені вмирати тут. Бо то і корова може обнюхувати мене. І баран може мене ногою копнути. Чи видав хто таке? Ах, думає, половину життя я віддала би, коби лише знайтися в Сторожках! Що там половину життя. Самому чортові запродала би я душу. Хай там! Лише тяжко мені вмирати: село чуже, ліс, болото, огида болотяна... До чорта!

Ледви це бабуся подумала, чує нараз якийсь дивний галас і скреґіт.

Оглянулася бабуся — що це таке? Очам своїм не вірить. Перед самим, уважаете, ровом, на селянськім вівсі якась така велика стоїть дивовижа. Хата не хата, машина не машина, авто чи не авто, а на колесах і наче їде.

— Антомобіль — подумала бабуся і нараз перелякалася. — Ой, думає, матінко свята, Пречиста Діво, радуйся... Яким чудом антомобіль із дороги зїхав і стоїть біля рова? А, думає, чортова робота.

Сіла собі бабуся на землі, очі протерла — чи не привиділося їй — думає. Та ні. Стоїть машина в вівсі, а під машиною на животі рачкує якийсь товстелезний чоловік. Бородатий.

Впялила бабуся очі в того чоловіка, а той мовчить, наче заклятий.

Ніяково бабусі зробилося, що він мовчить. І сказала тоді бабуся нарочно сердито:

— А чому ви, дядьку, мовчите, чортове насіння? По людськім вівсі на череві лазите? Коли треба, можу тичкинським людям сказати. Це, дядьку, не ялося по вівсі антомобілем їздити... А може ви тут щось згубили?

Той чоловік устав, глянув на рів і каже басом:

— Я загубив. Шрубочку загубив. Зараз, каже, заверну. Чи то моя вина, що попсувалося? А ви, чуєте, чого тут лижите?

Полекшало бабусі, що той чоловік відізвався.

— Ах, повідає, дядьку, як мені не лежати, коли мушу лежати. Змучилася я рано, дядьку, в монастирі, вважаєте, поклонами, тай, самособою, зломило мене під селом Тичкино. Цілий кістяк розтарахкався. Кости із суглобів повискакували. Тай лежу я, дядьку, над ровом. Могли би ви мене, дядьку, підвезти на тім антомобілі...

— Щож, — сказав той чоловік — можна. А кудиж вас підвезти?

— Кажуж вам, до села Сторожки, дядьку. Простенько дорогою, дорогою, а потім, відомо, вліво... Перша, вважаєте, Маринина хата, друга буде Петровича, а моя притулилася до неї...

— Добре, — сказав той чоловік — сідайте, матусю.

Поміг він бабусі всісти в „антомобіль", ременем привязав її, щоби на скруті не випала.

— Держіться, — повідає — матусю!

— Спасибі, — сказала бабуся. — Лише ви не занадто скоро, дядьку, Я не можу, як скоро... Все дорогою... Дорога легка.

Чоловік усів. Аж тут як не затарахкотить чимсь. Як шарпнеться вперед. Як зірветься з землі... А вдолі рів. Вдолі село Тичкино, ліс... І все пливе...

Скрикнула бабуся, схопилася рукою за поруччя тай завмерла. Хотіла перехреститися — руку піднести годі. Хотіла з кишені добути пляшечку з каплями — а кишені нема. Тай нічогісінько нема.

— Чорт, — подумала бабуся. І завмерла як нежива.

І нараз, може три хвилині минуло — прошу: приїхали, вилазіть — рідне село Сторожки.

Зупинилася машина серед поля. Збіглися, самособою, люди. Дивуються. Регочуться. Бабусю за спідницю термосять. А бабуся навіть ногами не копає, сидить наче нежива. Тай злазити не хоче. Лише очима лупає.

Зняли рідні сестрінки бабусю з машини, до дому віднесли. Поклали на лавці. Лежить бабуся на лавці, навіть їсти не просить.

Ось і все. Принайменше вже вся історія про те, як бабуся Онися воздушним аеропляном літала. А зрештою не все.

Коли мій земляк, військовий летун, Прокопченко, Семен Атанасевич, дійшов до того місця, спитався нас:

— І що, братіки, гадаєте було потім з бабусею?

Тоді, самособою, один із нас, що був у песимістичнім і сумнім настрої, сказав, що бабуся померла. Другий, учитель другого степеня подумав, що бабуся записалася в партію. А я, знаєте, сказав, що бабуся в Бога перестала вірити або перейшла на католицизм.

Та все воно було не так. Виявилося, що на другий день бабуся прийшла до себе, пробудилася, випитала свояків, як це вона опинилася дома тай гірко заплакала, помолилася перед образами й казала відвезти себе до монастиря. Там і живе вона досі. А ми собі нічого з того не робимо.

(З російського переклав **М. Н**).

Буджетові видатки „Рідної Школи" в Старому Краю обчислені на цей рік на 240 тисяч долярів. Жертвенністю треба зібрати 130 тисяч долярів. Поможім у цьому нашим Братам.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА (4)

(Докінчення)

ЗЛУКА ВІДДІЛІВ УКР. НАР. СОЮЗА.

Які користи може дати злука відділів з огляду на членів, урядників і всю організацію.

Зі злуки відділів перші скористають члени, бо, як каже пословиця, „в громаді сила"; „громада по нитці — бідному сорочка". У великім злученім відділі буде більша й певніша допомога для потребуючих, а без виїмку для всіх членів ощадність часу, гроша і трудів при утриманню кількох конечних відділів.

Щодо урядників, то на перший погляд здається, що злука відділів одних скасує, а другим прибавить більше безкорисної, ніж досі, праці. І тому з боку теперішніх урядників покищо бракує одушевлення до наміреної злуки.

Та коли вглянути глибше в цілу урядничу ситуацію в нашій орґанізації, подивитись на апарат, кермуючий життям-рухом орґанізації, то бачиться ясно, що без зміни теперішньої ситуації урядників-діловодів істнування орґанізації не може бути запевнене навіть по переведенню реформи, яка може дати більші користи членам.

Розходиться про відповідну винагороду орґанізаційних робітників. Бо коли нам уже не вистарчає система обезпечення, яка досі була оперта не стільки на смертности членів, скільки на їх відізді зі Злучених Держав; коли нам вже не вистарчає опертя орґанізації на істнуванню всякого роду братств і товариств ріжних політичних або релігійних закрасок, — то нам не може вистарчати дотеперішня урядничa система, полягаюча на тім, що знаходилися ідейні і жертволюбиві одиниці, котрі, щоби піддержати наше еміґраційне життя в Союзі в міру ріжних власних поглядів, безкорисно, бо лиш „за гонор" в часі свого власного побуту на еміґрації в першу чергу для товариств, а щойно потім для всього Союза працювали. Для своїх братств чи товариств, які часто складалися з односельчан, працювали за „гонор", а для Союза то вже прямо „з ласки".

Які були ті „гонори", може посвідчити переписка місцевих урядників з головними, захована в архівах гол. канцелярії. Про „ласку" могли би богато сказати ті головні урядники, котрі мусіли з неї корнстати і вважати її за орґанізаційну „співпрацю".

Злука відділів обітне адміністраційні видатки та уможливить відповідну нагороду за ведення відділового діловодства.

Коли ми на місце кількох або кільканацятьох ріжних братств і товариств в одній місцевости будемо мати один Український Народний Союз, то при новій системі обезпечення будемо в можности за діловодство у відділі заплатити таксамо, зглядно ліпше, ніж за діловодство в головній канцелярії, та не будемо мусіли узалежнювати найважнішої функції в орґанізації від примх, „гонорів" і „ласки", на яких ніяка того роду стала орґанізація (асекураційна) в Америці, ні ніде в світі, свого істнування опирати не може.

Треба мати на увазі факт, що хоч може ще подекуди істнувати суперництво кандидатів за уряди і гонори, то в більшости справа мається так, що нема з кого відділових урядів скласти. Нема вже давних еміґрантів, що за гонор і з ласки працювали, і відтепер таких робітників буде чимраз менше. Нові не прийдуть, а наші діти нашими слідами не підуть. В Америці ніхто не орґанізує такої роботи, щоби треба було працювати задармо. І тут знов треба повторити, що те, що могло бути добре, а зглядно вистарчало нам, як еміґрантам, вже тепер нам самим не вистарчає, а для наших дітей зовсім не надається.

Відколи ми перестали самі вважатись еміґрантами, а многі з нас стали тутешніми горожанами, від тоді ми лиш дуримося старим родом обезпечення і всею старою системою, а своїх орґанізаційних діловодів прямо використовуємо.

Тому то, реформуючися, мусимо мати на увазі не лише саме обезпечення членів, не лише злуку членів для здобуття більшої орґанізаційної сили, але також і цей факт, що У. Н. Союз аж тоді зможе опертися вповні на власних силах, коли буде в можности обійтися без „ласки", а за працю заплатити.

Реформа обезпечення, злука малих відділів повинні бути спрямовані до того, щоби ми ще власними очима, так, як тепер бачимо Український Народний Союз лише в Джерзи Сіти, при якім вдержується двох головних урядників, могли бачити і дітям своїм вказати тойсам У. Н. Союз в Шикаґо, Ню Йорку, Клівленді, Дітройт і в усіх інших містах Злучених Держав, де жиють наші члени, а всюди потрібне число відповідно платних урядників, вдповідне обезпечення для членів, рівність, єдність і орґанізаційна солідарність Союзовців, членів одного У. Н. Союза, без огляду на ріжниці їх політичних чи релігійних переконань, так, як це буває в Амерканців. Щоби та наша добродійна запомогова інституція, як служила вірно батькам еміґрантам, могла дальше служити їх дітям і розвиватися по вимогам і поступі нашої прибраної вітчини на пожиток і славу всім членам і далекій рідні за океаном.

Реформа старого роду обезпечення, злука відділів, рішуча постанова більше не ріжнитись і не дробитись, а лиш орґанізуватися в один сильний У. Н. Союз — це все, що тепер до запевнення майбутности У. Н. Союза потрібне.

Тож до діл. Хай клич У. Н. Союза „В лучности сила" не вмовкає!

УВАГА: Орґанізаційну переписку провадить і за неї відвічає головний рекордовий секретар У. Н. Союза Іан Каштанюк, за винятком тих уступів які подається як надіслані і з підписами авторів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

З жіночого руху.

Місцевий „Союз Українок" скористав з нагоди побуту в Клівленді п. Слободяна, головного фінансового секретаря У. Н. Союза й нашого балетмайстра п. Авраменка й запросив їх на свої сходини, щоби вони висказали свої думки в справі орґанізації нашого жіноцтва.

Громадянин Слободян привитав жінок від імени У. Н. Союза, себто тої орґанізації, яка завжди ставилася до жіноцтва дуже прихильно й старалася притягати жінок до орґанізації. Далі говорив бесідник про значіння жінки в родині й у життю громадськім.

Балетмайстер Авраменко візвав віддати пошану померлим і живучим жінкам патріоткам повстанням з місць. Потім говорив про ріжні типи українських жінок, зачавши від княгині Ольги, а скінчивши на Степанівній, Галечко, Старицькій і Бесарабовій. Зосібна підніс заслуги посолки Рудницької, котра так гарно заступала нашу справу в Женеві, протестуючи проти „пацифікації".

Говорив теж про педагогічну діяльність Русової і журналістичну п. О. Кисілевської, котра видає „Жіночу Долю".

Тепер, кінчив п. Авраменко, стоїть ще перед нами завдання відбудови своєї держави і тут припадає жінкам велика й почесна праця довершити того, чого не вдалося нам доконати в останнім національнім зриві.

Сходини закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Софія Михно й Антоніна Станґритчук, писарки.

—o—

ОБУРН, Н. Й.

Свято державности.

Українська громада в Обурн відсвяткували 13-ті роковини відродження державности Західної України святом, яке відбулося дня 29. листопада при участи Хору „Боян" та шкільної дітвори.

В укр. кат. церкві пишалася гарна могила, уквітчана зеленю, а на могилі положено дві шаблі і січову шапку в память тих стрільців, що поховані по тисячах могил на рідній землі.

Наш парох о. Данилович відправив над могилою панахиду, а підчас неї співав хор „Боян" під управою учителя С. Лабойка. По панахиді сказав кілька горячих слів отець парох і візвав до жертв на інвалідів. Збірка буде проголошена пізніше.

В 3-тій годині відбулося народне свято, яке відкрив предсідатель громади, громадянин В. Лепак. Він пояснив зібраним ціль цього свята.

Відтак виступив хор „Боян" зі своїми продукціями, які були переплітані ріжними деклямаціями. В другій частині співав діточий хор. Між піснями були деклямації.

Власна хвальба сорочки не дасть. Але я думаю, що не тільки я, але кождий, хто був на концерті, не міг прямо вийти з дива, щоби тут роджені діти могли говорити такою гарною мовою, як це було видно з деклямацій. Здавалося, що ті наші малі соловії щойно приїхали зі старого краю. Не диво, що публика нагороджувала їх гучними оплесками.

Молоденький скрипак Іван Полянський відограв вязанку українських пісень, і то дуже гарно. По нім відограв українські пісні на корнеті 12-літний Тарас Данилович, син місцевого священника.

Акомпаніямент до всього співу спочивав у вмілих руках п-ни Анни Дашівської. В третій частині концерту виголосив о. Данилович обширний реферат про наші визвольні змагання, який публика вислухала з великою увагою.

Завдяки праці комітету, священика, учителя і членів обидвох хорів свято випало гарно й публика, відспівавши національний гимн, розходилася домів з задоволенням.

Учасник Свята.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим запрашаю Вп. Урядників від. 116 і 245 У. Н. Союза і всіх членів Тов. Вільні Козаки в справі ЗЛУКИ ВІДДІЛІВ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА в неділю, 27 грудня 1931, в годині 2.30 пополудні в Українській Галі 18 Вудленд стріт.

ПАВЛО СТАДНИК,
Головний радний У. Н. Союза.

ЗАБОБОНИ ОДНОГО З НАЙСТАРШИХ НАРОДІВ СВІТА.

Над рікою Тигром в Азії в горах живе ще й сьогодні племя Єзідів. Вони є походження арабського, самостійні, числять тепер около 60 тисяч. Религія їх це є мішанина христіянства й ісляму. Загально зараховують їх до Курдів. Вони є дуже войовничі. Свою країну боронять перед чужими впливами хитрощами. За цю країну змагаються в Азії Анґлійці й Французи. Єзіди використовують це суперництво і досі осталися самостійними. Та навіть дуже тяжко є їх підбити під чию-небудь владу, бо країна ця наскрізь гориста і небезпечна. Декотрі з Єзідів приїздять до Мосулю і продають свої фіґи за потрібні їм товари.

Що весни відбувають вони свято чорта, який, на їх думку, сидить у паві. Свята ці набирають характеру орґії. Проводить святом голова племени. Коли в їх приявности вимовити слово чорт, то вони зараз хапають за зброю. Европейські мандрівники, що туди заходили, були все ввічливо приймані Єзідами. Кажуть, що колись вони були могучіщі, але інші племена їх винищили. Твердять вони, що чорт у пари це колись був ангел, що за гріхи його прогнали з неба. Тому вони його почитають і відмолюють його гріхи та вірять, що він назад дістанеться до неба. По свойому святі Нового Року на 1 квітня вони сходять в доли і дуже багато майна роздають даремно між бідних.

Щодо їхньої народньої поезії то вона дуже багата в переказн. Твердять вони, що Єзіди походять прямо від Адама. Якраз тому й дав Бог Адамови Еву, щоб могли розплодитись інші народи. Єзіди становлять у тому виїмок і походять від Адама прямо. Потоп світа — це, на їх думку, була кара божа на синів Еви за те, що вони ненавиділи синів Адама, цебто Єзідів. Корабель Ноя, на їх думку, якраз осів у їх країні. В позагробове життя вони теж вірять. Добрі люди жиють дальше у всесвітному просторі в формі духів, а лихі переходять у поганих звірів, щоб у той спосіб спокутувати свої гріхи. Вони мусять ще раз родитися на світ і аж по другій смерти стати вічними духами. Пекло, на їх думку, тепер не істнує, бо воно противорічить божій доброті. Колись воно істнувало, але на протязі довгих віків виплакані людські сльози зуміли його загасити.

За цих то вільних людей природи побиваються ріжні місіонарі ріжних релігій і сект. Вони працюють серед Єзідів, хоч можна сказати, безуспішно. Відрубність від світа дає Єзідам змогу держатися старої віри батьків і ухилятися перед користями цивілізації.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітінгу 12 вересня вибрано новий уряд на 1932 рік і переведено зміну, що річні мітінґи будуть відбуватися при кінци року, то є в грудні. Звичайний мітінг відбудеться в суботу 9-го Дому, 35 Варрен ул. Обовязком є кождого сімця, точно в год. 7.30 ввечір, в гали Нар члена і урядника явитися на сей мітінг і привести нових молодих кандидатів. Хто приведе дістане нагороду за кождого члена. Вступ вільний для старших і дітей. Довгуючі члени мусять явитись на мітінг. Будуть важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — В. Карпів, предс.; Г. Монастирський, кас.; Д. Фостик, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 26 грудня, в годині 8.30 ввечір, в Укр. Н. Р. Клюбі, 46 Ст. Маркс Пл. Кождий член обовязково має на тих зборах явитися, бо буде зданий фінансовий звіт з цілого року, вибір уряду на 1932 рік, а попри тім є важні справи до полагодження. Не явившийся член на тих зборах буде відвічати після статута. — М. Воробець, предс.; М. Близнак, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (25)

З червоним зі злости лицем жрекиня Ла випрямилася в увесь свій зріст. „Ти мусиш лишитися тут! Коли я не зможу тебе мати живого, то буду мати мертвого, але я тебе не випущу звідси!" — грізно кричала вона. Та Тарзан не звертав на це уваги. Тоді жрекиня обернулася лицем до сонця й закричала тим криком, який уже нераз чув Тарзан та від якого йшли мурашки поза шкірою. „Ходіть сюди!" — кричала вона.

„Гей, усі йдіть сюди! Отсі чужинці зневажили мене! Обмийте святий престіл їх кровю, бо горе буде вам!" — гукала далі Ла. Тарзан усе зрозумів, а тому, не довго думаючи, схопив у свої могутні руки жрекиню. Він з силою вирвав з її руки ніж. Ла боролася з усеї своєї сили та не могла вирватися з цупких обіймів силача. На її крик почали в салю збігатися людиі потвори й оточували Тарзана та Вепера.

З вискаленими зубами, з налитими кровю очима від люти, вони обступили навколо двох чужинців. Узброєні в ножі та в свої короткі киї страшні потвори грізно й усе тісніше замикали своє коло кругом непрошених гостей. Тарзан рішив, що вже треба відбиватися. Свій ніж він віддав Веперови, а собі лишив довгий ніж, який забрав від жрекині. Піднісши високо ніж, Тарзан кинувся на напасників. Й сталося несподіване чудо.

Потвори побачили жертвенний ніж у руках Тарзана й покірно розступилися. Ніхто з них не мав відваги боротися з ним. Очевидно, цей ніж мав якесь символічне значіння, перед чим дикуни корилися. Тарзан з Вепером пройшли через натовп дикунів, які розступилися. Вийшли на подвіря, а там уже знайомими Тарзанови стежками вибралися за місто. Дикуни провожали їх зі страшним криком, але ніхто не відважився напасти на втікачів.